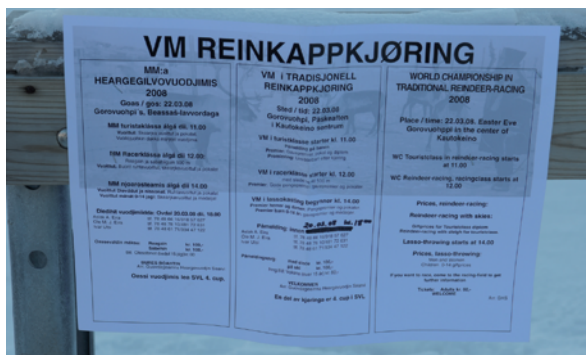

Sámsko - česká konverzace
 Základní konvezační fráze
 KONVERZACE severní sámština a čeština

Stručně k výslovnosti: V sámštině je hlavní přízvuk na první slabice, vedlejší přízvuk pak na slabice třetí. Čárka nad a neznamená délku: á se vyslovuje buď jako labiální /â/, nebo předopatrově /ä/. Zdrojené konsonanty, tzv. gemináty, se vyslovují dlouze, stejně jako tj, dj a nj, připomínající svou kvalitou české ě, ě' a ň. Konsonanty ž a z se vyslovují jako spíše znělé afrikáty (/dž/ a /ds~/ts/). Oproti češtině obsahují sámské jazyky navíc tyto fonémy: dentální đ a ɛ a nasální ŋ. Na začátku slova se konsonanty vyslovují s poloviční znělostí.

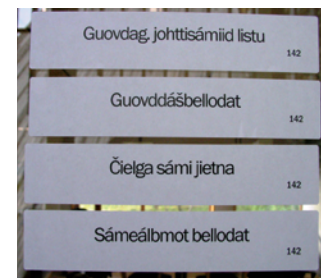
Buorre beaivi. Ipmil atti.	Dobry den. Dobry den. (<i>odpo- věd na téměř všechny pozdravy</i>)	Mii du namma lea? Mu namma lea Rolfa.	Jak se jmenuješ? Jmenuji se Rolf.
(Olu) Giitu.	(Mnohokrát) děkuji.	Gii don leat? Mun lea Márja.	Kdo jsi? Jsem Marie.
Bures.	Ahoj. (<i>při potřásá- ní rukou</i>)	Mo manná? Bures (manná)	Jak se daří? Dobře.
Bures, bures. Buorre idit! Buorre eahket! Giittos eatnat!	Ahoj. (<i>odpověď</i>) Dobré ráno. Dobry večer. Děkuji mnohokrát!	Gii don leat? Dat lea Mihkal. Dearvva! Mana dearvan!	Kdo to je? To je Michal. Nazdar! Na shledanou. <i>(říká se tomu, kdo odchází)</i>

Báze dearvan!	Na shledanou. (<i>říká ten, co odbáží. „Zůstaň v dobrém zdraví“</i>)	Mun ipmirdan. Leage buorre, huma njoazibut!	Rozumím. Mluv, prosím, pomaleji.
Manni / Mannet dearvan!	Na shledanou. (<i>dvěma / více osobám při jejich odchodu</i>)	Maid don dajat? Sátátgo geardut dan? Mii ... lea sámegillii? sámegiella	Co říkáš? Můžeš to opakovat? Jak se řekne sámsky ...? norština finština němčina
Báhcci / báhcet dearvan!	Sbohem! (<i>„Setrvejte vy dva / Vy všichni v dobrém zdraví!“</i>)	dárogiella suomagiella duiskkiagiella Son sámasta bures.	Mluví dobře sámsky. norština finština němčina
Gos don leat eret?	Odkud jsi?	Maid mearkkaša dát sátni?	Co znamená toto slovo?
Mun lean Prahás / Romsas eret.	Jsem z Prahy / z Tromsø.	Son hállá bures engelasgiella.	Mluví výborně anglicky.
Ale suhta! ii juo	Nezlob se. ne (<i>záporné sloveso</i>) ano	Son hállá hejot engelasgiella. Hálátgo	Mluví špatně anglicky. Mluvíš sámsky?
Mii dat lea?	Co je to?	sámegiella?	
Maid?	Co? Cože?	In mun máhte	Neumím
Ipmirdatgo?	Rozumíš?	sámegiella.	sámsky.
Mun in ipmir.	Nerozumím.		

Olbmot ja bearaš mánná	Lidé a rodina dítě	áddjá	dědeček
nieida	dčera / dívka	viellja	bratr
bárdni	syn / chlapec	oabbá	sestra
olmmái	muž	eanu	strýc (<i>bratr matky</i>)
nisson	žena	čeahci	strýc (<i>mladší bratr otce</i>)
áhčči	otec	eahki	strýc (<i>starší bratr otce</i>)
eadni	matka		strýc (<i>manžel tety</i>)
áhkku	babička	máhka	

siessá	teta (<i>sestra otce</i>)	rivgu	nesámská žena
muotta	teta (<i>mladší sestra matky</i>)	olgoriikalaš	cizinec
goaski	teta (<i>starší sestra matky</i>)	mátkkolaš	turista
ipmi	teta (<i>manželka strýce</i>)	noaidi	šaman
sápmelaš, sápmi	Sám/ka	báhppa	kněz
dáčča, dáža	Nor/ka	oahpaheaddji	učitel/ka
suopmelaš	Fin/ka	studeanta, oahppi	student/ka
		boazodoalli	chovatel/ka
		guollebivdi	sobu
			rybář

Čísła		čieža	7
okta	1	gávccci	8
guokte	2	ovccci	9
golbma	3	logi	10
njeallje	4	oktanop-	11
vihtta	5	pelohkási	
guhtta	6	guoktelogi	20

Příroda a okolí

várri	hory	boazu	sob
jávri	jezero	guovža	medvěď
johka	řeka	guolli	ryba
mearra	moře	diddi	malý losos
čáhci	voda	luossa	losos
geađgi	kámen	sarrit	borůvka
riđđu	pobřeží	guoppar	houba
biegga	vít	beaivi	slunce
arvi	děšť/prší	eana	země
riđđu	bouře	násti	hvězda
muohta	sněh	guovssahasat	polární záře
čuoika	komár	davvi	sever
buhtis	čistý	lulli	jih
gumpe	vlk	nuorta	východ
		oarji	západ